

ΕΛΕΥΘΕΡΑ

ΜΑΡΙΑ ΜΙΑΤΙΑΔΟΥ ΝΕΓΡΟΠΟΝΤΗ

Σὰ χάνεται ἓνας ἄνθρωπος, τὸν κλαῖν κοντὰ στοὺς συγγενεῖς πὸν τὸν ἀγάπησαν καὶ οἱ φίλοι πὸν νιώθουν τὴν ἀπώλειά του.

Στις 17 Ἰουλίου, σὰν ἔσβυσε ἡ Μαρία Νεγροπόντη, καὶ τὴν ἐπαύριο, μέρα τῆς κηδείας της, δὲν τὴν ἔκλαψαν μόνο μὲ ἀγάπη ὅσοι εὐτύχησαν νὰ τὴ γνωρίσουν προσωπικά, τὴν ἔκλαψαν ὅλοι καὶ μ' ἓνα βαθὺ αἴσθημα σεβασμοῦ. Ὁ σεβασμὸς γιὰ τὴν ἐξαιρετικὴ αὐτὴ γυναῖκα, πὸν πάντα δούλεψε χωρὶς ἐπίδειξη, καὶ μὲ μῖσος, θὰ ἔλεγα, γιὰ τὴ δημοσιότητα, ὅταν ἐπρόκειτο γιὰ τὸ πρόσωπό της. Ἦταν σὰ νὰ εἶχε κλονιστεῖ κάτι στὴν κοινωνία μας, ἓνας στύλος πὸν εἶχε τὴν πεποίθησι πὼς σὲ κάθε περίστασι θὰ ἔστεκε γερὰ ἐκεῖ, πιστὸς στὸν ἑαυτό του καὶ τὶς πεποιθήσεις του.

Τὴ ζωὴ της ὅλη τὴν εἶχε ἀφιερῶσει σ' αὐτὸ πὸν θεωροῦσε καθῆκον της, ὑποχρέωσι στὴν κοινωνία ὅπου ζοῦσε. Μόρφωσι εἶχε σπάνια, ἦταν κοσμογυρισμένη, εἶχε ἐπαφὲς μὲ πνευματικὰ ἀνώτερους ἀνθρώπους, μὲ πολιτικούς, μὲ καλλιτέχνες, καὶ σὲ ὅλους χάριζε κάτι ἀπ' τὸν ἑαυτό της, πάνω

ἀπ' ὅλα ὅμως χάριζε ἀπλὰ τὸ ἴδιο τῆς τὸ παράδειγμα, σὰ νὰ ἦταν αὐτὸ ἢ πιὸ φυσικὴ προσφορά.

Πλουσιογεννημένη καὶ πλουσιοπαντορεμένη, ἔζησε πάντα μὲ ἀπλότητα, γιατί ἐνωθε πὼς τὸ χρῆμα δὲν ἦταν γιὰ σφантаχτερές ἐπιδείξεις. Στὸν ἐαντὸ τῆς ἐπέβαλλε αὐστηρή, ἀκλόνητη πειθαρχία, ἀκόμα καὶ στὶς λεπτομέρειες, καὶ αὐτὸ τῆς ἐπέτρεπε νὰ ἀπαιτεῖ τὸ ἴδιο καὶ ἀπ' τοὺς ἄλλους. Μὲ μιὰ διαφορὰ μόνο: τοὺς ἄλλους τοὺς ἔκρινε μὲ μεγαλύτερη ἐπιείκεια, γιατί στὸ πλησίασμά τῆς μὲ τοὺς ἀνθρώπους εἶχε βαθειὰ ἀνθρωπιὰ καὶ κατανόηση. Ἔτσι τὴν ἔζησαν οἱ συνονήλικοί τῆς καὶ ὅλοι οἱ νεώτεροι πὸν ἔτυχε νὰ τὴ συναντήσουν ἢ νὰ ἐργαστοῦν κοντὰ τῆς.

«Τὴν φοβόμαστε», ἔλεγαν οἱ Ἀδελφὲς Νοσοκόμες πὸν τὴν εἶχαν ὡς Προϊσταμένη καὶ ἐργάστηκαν μαζί τῆς ἀκόμα καὶ στὸν τελευταῖο πόλεμο τοῦ 1940-41. Ὅταν τὴν ἔβλεπαν ὅμως νὰ ἀναλαμβάνει μόνη τῆς ὅλες τὶς δουλειές, χωρὶς νὰ λογαριάζει τὰ χρόνια τῆς, τὸν ἱεραρχικὸ βαθμὸ πὸν εἶχε, χωρὶς νὰ θέτει ποτὲ βαθμίδα ἀνώτερη ἢ κατώτερη στὴ δουλειὰ πὸν ἔπρεπε νὰ γίνε, τότε μετατρέπονταν ὁ «φόβος» σὲ «σεβασμὸ», σὲ θαυμασμὸ καὶ ἀγάπη, μὰ ἰδίως σὲ «παράδειγμα» πὸν ἄξιζε νὰ τὸ μιμηθοῦν.

Καὶ ὅμως, ἢ φαινομενικὰ ἀκαμπτὴ αὐτὴ «Προϊσταμένη» τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, πὸν ἀπ' τὸν πόλεμο τοῦ 1897 ἀνακούφιζε τὸν πόνο, εἶχε κοντὰ στὰ ἄλλα χαρίσματά τῆς καὶ τὸ δῶρο τοῦ μουσικοῦ. Γιὰ χρόνια ἔπαιζε βιολὶ στὴν ὀρχήστρα πὸν ὠργάνωσε τὸ Ὁδεῖον, καὶ ἔπαιζε χωρὶς καμμιά διάκριση, κοντὰ στοὺς συναδέλφους τῆς, ἀπ' ἀγάπη γιὰ τὴν τέχνη καὶ ἀπὸ καθήκον, γιὰ νὰ ἐνισχύσει μὲ τὸ παράδειγμά τῆς τὴν πρωτοποριακὴ αὐτὴ προσπάθεια τοῦ Ὁδεῖου. Γνωριμία καὶ φιλία εἶχε μὲ πολλὲς ἐξέχουσες καλλιτεχνικὲς φυσιογνωμίες, καὶ ἀπ' τοὺς πιὸ ἀφοσιωμένους φίλους τῆς ἦταν ὁ Δημήτρης Μητρόπουλος, ὡς πὸν πέθανε αὐτὸς καὶ ἔχασε τὴ φιλία του.

Στὴν κοινωνικὴ τῆς δράση δὲν ἔβαζε φραγμούς, φτάνει νὰ ἦταν αὐτὴ σύμφωνη μὲ τὴν ἰδεολογία τῆς καὶ μὲ τὶς ἀρχές τῆς. Τότε ἐργάζονταν μὲ πάθος καὶ ἀφοσίωση. Τὴ βλέπομε νύφη δεκαοχτάχρονη νὰ προσφέρει τὶς ὑπηρεσίες τῆς σὲ ἓνα πλωτὸ νοσοκομεῖο πὸν ἐξώπλισε τότε ἢ πεθερὰ τῆς καὶ νὰ ἐργάζεται ἢ ἴδια ὡς νοσοκόμα, χωρὶς δισταγμὸ νὰ νοσηλεύει στρατιῶτες στὰ 1897. Ἐπειτα στὸ Ὁδεῖο Ἀθηνῶν, στὸ Ἀσυλο Ἀνιάτων, στὸ Σύνδεσμο γιὰ τὰ Δικαιώματα τῆς Γυναίκας, στὸν Ἐρυθρὸ Σταυρὸ, στὸ Μαιευτήριο «Μαρίκα Ἡλιάδη» καὶ σὲ τόσα ἄλλα. Πάντα στὸ βάθος ἢ προσπάθειά τῆς ἔτεινε εἰς τὸ νὰ ἐξυψώνει τοὺς γύρω τῆς, καὶ ἰδίως τὴν ἐπαγγελματικὰ ἐργαζόμενὴ γυναίκα.

Τὴ θεωρία πὼς τὸ ἄτομο ἀνυψώνει τὸ ἐπάγγελμα, ὅποιο καὶ ἂν εἶναι αὐτό, τὴν πρέσβευε καὶ τὴν ἐφήρμοζε πάντα. Ἔτσι ἄφισε τὴ σφραγίδα τῆς σ' ὅλες τὶς Σχολὲς Νοσοκόμων, τόσο ἐπαγγελματικὲς ὅσο καὶ ἐθελοντικὲς. Ἦταν καὶ αὐτὸς ἓνας τρόπος γιὰ νὰ ἐξυψωθεῖ ἢ γυναίκα καὶ νὰ μπορεῖ νὰ διεκδικήσῃ τὴν κοινωνικὴ ἐλευθερία τῆς καὶ τὰ δικαιώματά τῆς.

Τὸ χοῦμα στὰ χέρια της ἦταν μέσο γιὰ βοήθεια, δὲν ἦταν ποτὲ γιὰ ἐπίδειξη. Ὅταν ἔβλεπε καὶ πείθονταν γιὰ τὶς ἐλλείψεις στὴν ἐργασία της, σιωπηλὰ τὶς ἀναπλήρωνε, ἀγόραζε τὸ ἀπαραίτητο νοσηλευτικὸ ὕλικό, ἐργαλεῖα, κομοδίνα κλπ., καὶ ἔλεγε μάλιστα συχνὰ πὼς τὰ χρήματα τὰ λάμβανε ἀπὸ ἄλλον, γιὰ νὰ μὴν ἀκούσει τὸ εὐχαριστῶ πὸν τῆς ἔπρεπε.

Ὅσο ζοῦσε ὁ ἄντρας της, ὁ Μιλτιάδης Νεγροπόντης, κατοχυρώνονταν πίσω ἀπ' τὴ δική του γενναιοδωρία, βοηθοῦσαν ὅμως καὶ οἱ δύο μόνο ἀφοῦ πείθονταν πὼς θὰ ἦταν σκόπιμη ἢ βοήθεια πὸν ἔδωαν. Καὶ οἱ δύο ἀνῆκαν στὴν ἐποχὴ, ὅπου ὁ πλούσιος ἐνιωθε σὰ χρέος τὸ καθῆκον νὰ βοηθεῖ τοὺς ἄλλους.

Τῇ νοσηλεία στὸ Στρατό, πὸν εἶχε ἀρχίσει ἀπ' τὰ 1897, βλέπομε νὰ τὴ συνεχίσει σ' ὄλους τοὺς πολέμους. Στὸν Βαλκανικὸν 1912-13, στὸν Α' Παγκόσμιον Πόλεμον, ὅπου ἀπ' τὸ Μέτωπον τῆς Θεσσαλονίκης κατέληξε στὴν Κωνσταντινούπολη, καὶ τέλος στὸν Ἑλληνοϊταλικὸν τοῦ 1940-41.

Στὸ Μαιεντήριον «Μαρίκα Ἡλιάδη» πρέπει ἰδιαίτερα νὰ τὴν ἀναλογιστοῦμε μὲ ἀγάπη καὶ συγκίνηση. Δέχθηκε τὸ Νοέμβριον τοῦ 1937 τὴν Προεδρίαν τῆς Ἐφορίας Κυριῶν τῆς Σχολῆς Μαιῶν, γιὰ τὴν ἦταν πραγματικὰ ἢ πῶς κατάλληλη, μὲ τὴν παλιὰ πείρα πὸν εἶχε ἀπ' τὶς Σχολὰς τῶν Ἀδελφῶν Νοσοκόμων καὶ μὲ τὸν πόθον πὸν τὴν χαρακτηρίζε νὰ ἀνυψῶναι τὰ γυναικεία ἐπαγγέλματα. Συνδέονταν στενὰ τόσο μὲ τὴν μεγάλη δωρήτρια τοῦ Μαιεντήριου, τὴν Ἑλενα Βενιζέλου, ὅσο καὶ μὲ τὴν ἀλησμόνητη πρώτη Πρόεδρος τῆς Σχολῆς, τὴν Μαίην Χρυσοβελώνη. Ὅλοι τὴν παρακάλεσαν νὰ ἀναλάβει τὸ βαρὺ αὐτὸ ἔργο καὶ δέχτηκε, κυρίως ἀπὸ ἀγάπη πρὸς τὴ φίλη καὶ συνάδελφο, τὴν Μαίην Χρυσοβελώνη, πὸν τὴν ἔβλεπε νὰ σβύνουν οἱ δυνάμεις της καὶ νὰ ποθεῖ νὰ ἐξασφαλίσει τὸ ἔργο πὸν μὲ τόση ἀφοσίωση εἶχε ξεκινήσει.

Ἔτσι συνέχισε ἡ Μαρία Νεγροπόντη τὴν εὐεργετικὴν της δράση, μὲ μιὰ ὀλιγόχρονη διακοπὴ, ὡς τὰ μέσα τοῦ 1947, ὅποτε ἀποσύρθηκε πλέον ὀριστικά.

85 χρονῶν πέθανε ἡ Μαρία Νεγροπόντη, καὶ ὅλη της ἡ ζωὴ εἶναι σὰν ἓνα κομπολόγι ἀπὸ δράση, σκέψη καὶ ἀφοσίωση γιὰ τὰ ἰδανικά της πὸν τὰ θεωροῦσε καὶ καθῆκον της.

Ἔλεγε: «Δὲν θὰ ἦμουν συνεπὴς μὲ τὸν ἑαυτό μου», καὶ αὐτὸ ἦταν τὸ τέρμα σὲ μιὰ συζήτηση, ἢ μιὰ πίεση πὸν γύρευε νὰ τῆς ἐπιβάλλει κάτι πὸν τὴν ἐνοχλοῦσε. Αὐτὴ ἡ ἀδιαλλαξία καὶ τὸ ἀκαμπτο στὸ χαρακτῆρα της ἦταν ἡ μεγάλη της δύναμη.

Καὶ ἔσβυσε χωρὶς νὰ κουράσει καὶ χωρὶς νὰ ἐπιβαρύνει κανέναν μὲ ἀορώστιες καὶ μακροχρόνιες παθήσεις.

Καὶ σ' αὐτὸ ἀκόμα, συνεπὴς μὲ τὸν ἀλύγιστον, περήφανον ἑαυτό της.